

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

CAUZA KAMPANIS *contra* GRECIEI

Cererea nr. 17977/91

Hotărâre
13 iulie 1995

În cauza Kampanis c. Greciei¹,
Curtea europeană a Drepturilor Omului, constituită, în conformitate cu articolul 43 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale („Convenția”) și cu clauzele pertinente ale regulamentului său A², într-o cameră alcătuită din următorii judecători:

Dnii R. Ryssdal, *președinte*,
B. Bernhardt,
A. Spielmann,
N. Valticos,
A.B. Baka,
G. Mifsud Bonnici,
J. Makarczyk,
B. Repik
P. Kūris,
precum și Dl H. Petzold, *grefier*,

După ce a deliberat în camera de consiliu la 22 februarie și la 19 iunie 1995,

Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la această ultimă dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost deferită Curții de către guvernul grec („Guvernul”) la 1 iunie 1994, în termenul de trei luni prevăzut de articolele 32 § 1 și 47 din Convenție. La originea cauzei se află o cerere (nr. 17977/91) îndreptată împotriva Republicii Elene, introdusă la Comisie la 7 martie 1991, în virtutea articolului 25, de către cetățeanul acestui Stat, Dl Stamatios Kampanis, care posedă și cetățenie canadiană.

Cererea Guvernului face trimitere la articolele 44 și 48 b) din Convenție și 32 din regulamentul A Ea are drept scop obținerea unei decizii a Curții asupra punctului de a ști dacă faptele expuse în cauză prezintă o încălcare din partea Statului reclamat a exigențelor articolului 5 § 4 din Convenție.

2. Răspunzând invitației prevăzute în articolul 33 § 3 d) din regulamentul A, reclamantul și-a manifestat dorința de a participa la proces și a desemnat un reprezentant (articolul 30).

¹ Cazul poartă numărul 19/1994/466/547. Primele două cifre indică poziția cazului pe lista cazurilor transmise Curții în anul corespunzător (a doua cifră). Ultimele două numere indică poziția cazului transmis Curții de la crearea sa și pe lista cererilor inițiale corespunzătoare la Comisie

² Regulamentul A se aplică tuturor cauzelor deferite Curții până la intrarea în vigoare a protocolului 9 și, după această dată, doar cauzelor care vizează Statele care nu sunt legate prin acest Protocol. El corespunde regulamentului intrat în vigoare la 1 ianuarie 1983 și amendat de atunci de mai multe ori.

3. Camera constituită îi includea cu drepturi depline, pe Dl N. Valticos, judecător ales cu cetățenia Greciei (articolul 43 al Convenției), și Dl R. Ryssdal, președintele Curții (articolul 21 § 3 b) din regulamentul A). La 25 iunie 1994, acesta a desemnat prin tragere la sorți numele celorlalți șapte membri: Dnii B. Bernhardt, R. Macdonald, A. Spielmann, G. Mifsud Bonnici, J. Makarczyk, B. Repik și P. Kūris, în prezența grefierului (articolele 43 *in fine* din Convenție și 21 § 4 din regulamentul A). Ulterior, Dl A.B. Baka, supleant, l-a înlocuit pe Dl Macdonald, care nu a avut posibilitate să participe la proces (articolele 22 §§ 1 și 2, și 24 § 1 din regulamentul A).

4. În calitate de președinte al camerei (articolul 21 § 5 din regulamentul A), Dl Ryssdal a consultat, prin intermediul grefierului, agentul Guvernului, consilierul reclamantului și delegatul Comisiei cu privire la organizarea procedurii (articolele 37 § 1 și 38). În conformitate cu ordonanța emisă în consecință, grefierul a primit la 8 decembrie 1994 memoriul Guvernului și la 12 decembrie pe cel al reclamantului. La 16 ianuarie 1995, secretarul Comisiei a informat grefierul că delegatul se va exprima în cadrul audierii.

5. În conformitate cu decizia președintelui, care a autorizat avocatul reclamantului să pledeze în limba greacă (articolul 27 § 3 din regulamentul A), dezbaterile s-au desfășurat în public la 21 februarie 1995, la Palatul Drepturilor Omului de la Strasbourg. În prealabil, Curtea a avut o reuniune de pregătire.

S-au prezentat:

- *pentru Guvern*
Dl V. Kondolaimos, consilier pe lângă
Consiliul juridic de Stat *delegatul agentului;*
- *pentru Comisie*
Dl C.L. Rozakis *delegat;*
- *pentru reclamant*
Dna J. Stamoulis, avocat, *consilier,*

Curtea a audiat declarațiile precum și răspunsul lor la întrebările sale. Delegatul agentului a elaborat documente cu ocazia dezbaterilor.

La 3, 14 și 16 martie, delegatul Comisiei, Guvernul și consilierul reclamantului au răspuns în scris la o întrebare adresată de Curte în cadrul audierii.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE SPEȚEI

6. Fizician prin instruire și posedând o dublă cetățenie, elenă și canadiană, Dl Kampanis fusese președintele-director general al „Industriei grece de armament” (Elliniki Viomikhania Oplon – „EVO”), o întreprindere publică.

A. Prima inculpare a reclamantului

7. Fiind sesizat cu o plângere penală depusă la 8 noiembrie 1988 de către ministrul adjunct al Apărării naționale, procurorul tribunalului corecțional (*Eissageleas Protodikon*) din Atena a cerut la 21 noiembrie 1988 deschiderea unei anchete împotriva reclamantului, bănuindu-l de

abuz de încredere, fraude repetate în detrimentul EVO, declarații false precum și instigarea la abuz de încredere și fraudă. Printr-un rechizitoriu suplimentar din 16 decembrie 1988, procurorul a solicitat extinderea anchetei asupra unor delikte de abuz de încredere în exercitarea funcției publice.

8. La 19 decembrie 1988, judecătorul de instrucție al tribunalului corecțional din Atena, după ce a interogat reclamantul, l-a inculpat de abuz grav de încredere în exercitarea funcției publice și declarații false. La 23 decembrie 1988, el a ordonat plasarea Dlui Kampanis în detenție provizorie începând cu 21 decembrie, data arestării, și având la bază următoarele elemente (ordonanța nr. 24/1988): probele de culpabilitate s-au dovedit a fi suficiente pentru a-l împiedica să se sustragă de la judecată și să săvârșească noi infracțiuni. La 3 iulie 1989, camera de acuzare a tribunalului corecțional (*symvoulia plimmeleiodikon*) din Atena a decis menținerea detenției provizorii.

9. La 18 iulie 1989, reclamantul a solicitat eliberarea sa sub cauțiune. Peste o lună, judecătorul de instrucție a respins cererea din cauza gravității acuzațiilor aduse împotriva reclamantului, severitatea pedepselor riscate și pericolul distrugerii probelor care încă nu au fost aduse la cunoștința organelor de urmărire. În această privință, el menționa că auzatul a ocupat un post influent în conducerea de vârf a unei întreprinderi de stat și a întreținut relații cu funcționari, care ar fi putut, fiind incitați de el, să sustragă documente și să recurgă la certificări sau declarații false. În afară de aceasta, Dl Kampanis și-a păstrat cetățenia canadiană și în orice moment putea pleca în Canada. În fine, nivelul studiilor sale, cunoștințele lingvistice și experiența profesională îi permiteau să se stabilească ușor într-o țară străină. Astfel, exista riscul evadării reclamantului.

B. Cea de-a doua și a treia inculpare a reclamantului

10. La 31 iulie 1989, judecătorul de instrucție al tribunalului corecțional din Atena a inculpat reclamantul, în cadrul aceleiași anchete, de abuz de încredere și fraude relative la unele cheltuieli pe care le-a suportat și la mai multe contracte pe care le-a încheiat în numele EVO cu o societate canadiană. Astfel el a adoptat împotriva Dlui Kampanis cea de-a doua ordonanță de plasare în detenție provizorie (nr. 6/1989).

11. La 3 octombrie 1989, de asemenea în cadrul aceleiași anchete, același magistrat a inculpat reclamantul de abuz grav de încredere în detrimentul EVO, în legătură cu plata comisioanelor în timpul negocierilor referitoare la contractele de vânzări de armament.

C. Atribuirea cazului unui judecător special de instrucție de la curtea de apel din Atena și cea de-a patra inculpare a reclamantului

12. La 9 ianuarie 1990, curtea de apel din Atena, statuând în format plenar (*olomeleia efeteiou*), a decis, în virtutea articolului 29 din codul de procedură penală, de a încredința unui magistrat de la curtea de apel investigarea celor trei cazuri numite „cazurile EVO”, în scopul de a realiza ancheta „într-o perioadă cât mai optimală”.

13. La 24 mai 1990, judecătorul special de instrucție de la curtea de apel a inculpat și reclamantul, și un număr mare dintre foștii săi colaboratori, de diverse acțiuni de abuz de încredere în exercitarea funcției publice; el a adoptat împotriva lui o nouă ordonanță de plasare în detenție provizorie (nr. 1/1990), executată la 26 mai.

14. La 5 iunie 1990, Dl Kampanis a înaintat un recurs împotriva acestei ordonanțe în fața camerei de acuzație a curții de apel (*symvoulia efeton*) din Atena; el a pretins că menținerea sa în

detenție era în contradicție cu articolul 6 § 4 din Constituție (paragraful 31 de mai jos) și că această ordonanță era lipsită de o motivare adecvată.

Printr-o hotărâre (*voulevma*) din 28 iunie 1990, camera de acuzare a respins recursul ca fiind tarduv, deoarece a fost formulat după expirarea termenului de cinci zile prevăzut în articolul 285 § 1 din codul de procedură penală.

D. Încheierea investigației și cererile de eliberare prezentate până la 30 ianuarie 1992

15. La 11 iunie 1990, judecătorul de instrucție a informat reclamantul, în conformitate cu articolul 308 § 6 din codul de procedură penală, despre încheierea investigației. La 5 septembrie 1990, procurorul a transmis dosarul camerei de acuzare pentru ca aceasta să se pronunțe asupra trimiterii lui în judecată (paragraful 23 de mai jos).

16. La 3 iunie 1990, reclamantul a cerut, dar fără succes, eliberarea sa sub cauțiune. Camera de acuzare – în fața căreia el de asemenea a cerut să fie audiat pentru a putea răspunde concluziilor procurorului - a respins recursul său la 6 iulie 1990, considerând că decizia judecătorului de instrucție era suficient motivată și fondată în drept.

17. Între timp, la 27 iunie 1990, procurorul general de la curtea de apel a invitat camera de acuzare să prelungească detenția D-lui Kampanis pentru o perioadă suplimentară de șase luni.

La 5 iulie 1990, reclamantul a rugat camera de acuzare să-i permită să se înfățișeze în fața ei pentru a-și argumenta cererea de eliberare. El sublinia că legislația în vigoare nu prevedea înfățișarea părților, și în particular partea acuzării sau a apărătorului său, în timpul procedurii în fața judecătorului de instrucție sau a camerei de acuzare; aceasta constituia o lacună și o imperfecțiune a legislației, datorate aplicării sistemului de inchiziție și principiului confidențialității, care deseori nu contravine doar drepturilor de apărare ale acuzatului, dar și interesului justiției. Recunoscând totodată că paragraful 2 al articolului 287 din codul de procedură penală – aplicabil la această etapă a procedurii – nu conținea dispoziții similare cu cele din primul său paragraf (paragrafele 32-33 de mai jos), el se prevala de acesta din urmă prin analogie precum și pe prelungirea detenției sale provizorii peste limita constituțională de douăsprezece luni (paragraful 31 de mai jos), pentru a afirma că înfățișarea sa în fața camerei de acuzare trebuia să-i fie permisă.

Printr-o hotărâre din 16 iulie 1990, camera de acuzare a aprobat concluziile procurorului – pe care le-a audiat la 10 iulie în absența acuzatului – și a confirmat menținerea detenției provizorii a reclamantului. Nici procurorul, nici camera de acuzare nu au răspuns argumentelor acestuia relative la cererea de înfățișare.

18. La 18 și 19 iulie 1990, D-l Kampanis s-a plâns pe durata detenției sale provizorii la procurorul de la tribunalul corecțional din Pirée și la procurorul general de la Curtea de casație.

19. La 18 septembrie 1990, el a solicitat încă o dată eliberarea sa. În susținerea cererii sale, el menționa că calificarea juridică corectă a infracțiunilor de care era bănuیت necesita calcularea duratei detenției provizorii pentru acțiunile menționate în ultimele două ordonanțe (paragrafele 10 și 13 de mai sus) pornind de la data reclusiunii sale în virtutea primei ordonanțe din 21 decembrie 1988 (paragraful 8 de mai sus); menținerea sa în detenție după 21 iunie 1990 era deci ilegală.

Printr-o hotărâre (nr. 2648/90) din 13 noiembrie 1990, camera de acuzare a respins cererea pe motiv că exista un concurs real al infracțiunilor menționate în cea de-a doua și a treia ordonanțe de plasare în detenție (paragrafele 10 și 13 de mai sus).

E. Cererea de eliberare din 30 ianuarie 1991

20. La 30 ianuarie 1991, reclamantul a prezentat camerei de acuzare, în fața căreia problema trimiterii sale în judecată era în dezbatere, o nouă cerere de eliberare. El preindea că detenția sa se întemeia pe ordonanțe succesive din 23 decembrie 1988, 31 iulie 1989 și 24 mai 1990, fiecare dintre ele fixând un punct de plecare diferit pentru calcularea duratei detenției, ceea ce antrena menținerea sa în închisoare, fără ca el să fie trimis în judecată, o perioadă de douăzeci și cinci de luni și zece zile, pe când durata maximă autorizată de articolul 6 § 4 din Constituție era de douăsprezece luni și, în cazul circumstanțelor excepționale, de douăzeci și opt de luni. O asemenea durată, datorată în opinia lui desfășurării lente a investigației, separării acuzației în mai multe acțiuni și adoptării mandatelor succesive, încălca Constituția și articolul 5 § 3 din Convenție astfel cum era interpretat de Comisia și Curtea europeană a Drepturilor Omului. El reproșa de asemenea camerei de acuzare faptul că încă nu s-a pronunțat asupra plângerii bazate pe încălcarea Convenției pe care el deja a invocat-o de mai multe ori. În fine, el a solicitat permisiunea de a se înfățișa, împreună cu avocatul, pentru a-și putea expune argumentele.

21. La 6 februarie 1991, camera de acuzare a audiat procurorul care și-a explicat concluziile depuse în ajun în scris.

22. La 13 februarie 1991, camera de acuzare a respins cererile reclamantului (hotărârea 553/91). În opinia sa, articolul 5 din Convenție nu fixa nici durata rezonabilă a detenției provizorii a acuzatului, nici procedura de control a eliberării sale; în schimb, acestea erau precizate în articolele 282 și 287 din codul de procedură penală și 6 § 4 din Constituție.

Ea nota că acuzatul, în virtutea ordonanței nr. 24/1988 din 23 decembrie 1988, s-a aflat inițial în detenție o perioadă de optsprezece luni la sfârșitul căreia el a fost „eliberat dar numai fictiv” deoarece între timp împotriva lui au fost adoptate alte două ordonanțe: cea din 31 iulie 1989 (nr. 6/1989), prelungită în virtutea articolului 287 § 2 până la 31 ianuarie 1991 (și referitor la care cererea litigioasă era lipsită de obiect), și cea din 24 mai 1990 (nr. 1/1990), care era validă.

Luând în considerare procedura în ansamblu desfășurată până la această dată și referindu-se în special la hotărârea sa din 13 noiembrie 1990 (paragraful 19 de mai sus), ea a considerat că alegațiile Dlui Kampanis – în opinia lui, unele infracțiuni de care era acuzat constituiau în realitate o singură și unică infracțiune, și, în consecință, era un concurs ideal de infracțiuni – se refereau la întemeierea acuzației și la calificarea juridică a acestor infracțiuni. Or, camera de acuzare – care, în virtutea articolului 29 § 3 din codul de procedură penală, se pronunță în prima și ultima instanță asupra legalității și întemeierii acuzației – soluționează definitiv aceste chestiuni după aprecierea totalității elementelor probante; astfel ea va decide în același timp asupra prelungirii sau ridicării detenției (articolul 315 § 1 din codul de procedură penală – paragraful 38 de mai jos). Cererea de eliberare din 30 ianuarie 1991, având același obiect și bazându-se pe aceleași elemente probante ca și cea din 18 septembrie 1990, era prin urmare prematură și trebuia să fie declarată neadmisibilă.

În fine, camera de acuzare a considerat neîntemeiată cererea de înfățișare personală a reclamantului: ea a argumentat acest punct prin raționamentul procurorului care, în concluziile din 5 februarie 1991, a subliniat că o asemenea înfățișare „poate fi concepută doar dacă camera de acuzare se pronunță asupra fondului cauzei sau în cazuri special prevăzute de lege (curtea de

apel din Atena, hotărârea nr 334/1982, *Poinika Chronika*, vol. 52, pag. 685)” (paragraful 39 de mai jos).

F. Trimiterea reclamantului în judecată în fața curții penale de apel

23. Între timp, la 17 septembrie 1990, sesizată cu chestiunea trimiterii Dlui Kampanis în judecată (paragraful 15 de mai sus), camera de acuzare a audiat procurorul, care s-a retras după după ce și-a exprimat concluziile. Într-un înscris din 5 septembrie, el ceruse această trimitere a reclamantului, precum și prelungirea detenției fondată pe ordonanța nr. 1/1990 (paragraful 15 de mai sus). La 18 decembrie 1990, reclamantul a cerut să se înfățișeze în fața camerei de acuzare.

24. Printr-o hotărâre (nr. 763/91) din 26 februarie 1991, expusă pe 314 pagini, camera de acuzare, după ce a deliberat la 19 decembrie 1990 și la 15 februarie 1991, a trimis reclamantul și paisprezece complici în judecată în fața curții de apel din Atena care statua în materie penală și era alcătuită din trei judecători (*Trimeles efeteio kakourgimaton*). Împotriva reclamantului, în calitate de președinte-director general al unei întreprinderi publice, ea a lansat mai multe acuzații de abuz grav de încredere și fraudă, acțiuni care constituie infracțiuni continue. De asemenea ea i-a reproșat declarații false făcute în calitate de funcționar. Ea considera pe deasupra că circumstanțele în care fusese comise aceste infracțiuni indicau că Dl Kampanis era în particular periculos, și a ordonat prin urmare menținerea sa în detenție.

Cât privește cererile de înfățișare a reclamantului și a coacuzăților, camera de acuzare a menționat să argumentările lor scrise erau atât de exhaustive încât explicațiile orale nu erau necesare; în plus, memoriile lor depuse după concluziile procurorului nu au adăugat vreun element nou și nu au modificat aprecierea probelor. În particular, cât privește reclamantul, camera de acuzare a considerat că ea putea – fără a încălca articolul 309 § 2 din codul de procedură penală (paragraful 37 de mai jos) – să refuze examinarea cererii sale pe motiv că aceasta fusese prezentată la 18 decembrie 1990, deci după ședința din 17 septembrie 1990 (paragraful 23 de mai sus).

G. Cererea de eliberare din 29 martie 1991

25. La 29 martie 1991, Dl Kampanis a formulat o nouă cerere de eliberare și de înfățișare personală; el a reitarat că durata detenției sale provizorii încalcă Constituția și codul de procedură penală. El sublinia că punctul de plecare al acestei durate trebuie să fie calculat din ziua primei sale încarcerări pentru una din acțiunile care constituie infracțiunea continuă; prin urmare, o asemenea durată depășea mult limita de douăzeci și opt de luni prevăzută de Constituție și punerea sa în libertate era obligatorie. Ca alternativă, el solicita plasarea sa sub control judiciar în conformitate cu articolul 291 § 1 din codul de procedură penală (paragraful 34 de mai jos).

26. La 26 aprilie 1991, camera de acuzare a audiat procurorul care a depus dosarul și concluziile sale formulate în ajun.

La 16 aprilie 1991, ea s-a întrunit într-o ședință în cadrul căreia reclamantul, în prezența procurorului, s-a adresat personal curții: din procesul-verbal al ședinței reiese că el a repetat de fapt argumentele desfășurate în memoriul său din 15 aprilie 1991. El a obținut un termen până la 23 aprilie pentru a depune observații suplimentare.

27. Printr-o hotărâre (nr. 1488/91) din 9 mai 1991, camera de acuzare a respins cererea. Cele două ordonanțe de plasare în detenție a reclamantului, adoptate la 23 decembrie 1988 și la 31 iulie 1989 de judecătorul de instrucție a tribunalului corecțional din Atena (paragrafele 8 și 10 de

mai sus), nu erau valabile de la 21 iunie 1990 și, respectiv, de la 31 ianuarie 1991. Doar cea din 24 mai 1990 luată de judecătorul special de instrucție de la curtea de apel din Atena (paragraful 13 de mai sus) reglementa situația Dlui Kampanis. Prin urmare, durata detenției trebuia să fie calculată pornind de la această dată și nu de la prima încarcerare a reclamantului. Pentru a-și justifica decizia, camera de acuzare se fonda pe faptul că exista un cumul real de infracțiuni, pe necesitatea celor două etape ale anchetei, pe refuzul reclamantului de a coopera precum și pe complexitatea cauzei a cărei elucidare a necesitat, în afară de ancheta judiciară, numeroase controale de contabilitate..

Printr-o nouă hotărâre (nr. 1549/91) din 17 mai 1991, aceeași cameră de acuzare a decis prelungirea detenției provizorii a reclamantului pentru o perioadă suplimentară de șase luni.

28. La 27 august și 20 septembrie 1991, Curtea de casație a respins recursurile Dlui Kampanis împotriva hotărârilor din 9 și 17 mai 1991 pe motiv că ele nu erau susceptibile de un asemenea recurs (articolele 287 § 2, 291 și 482 din codul de procedură penală).

H. Eliberarea reclamantului și procesul de judecată

29. Reclamantul și-a dobândit libertatea la 24 noiembrie 1991. Între timp, procesul de judecată a început la 13 septembrie 1991 în fața curții penale de apel din Atena alcătuită din trei judecători.

30. La 30 ianuarie 1992 (hotărârea nr. 232/92), în rezultatul dezbaterilor care au durat patru luni, această jurisdicție a declarat reclamantul vinovat de abuz grav de încredere și l-a condamnat la șapte ani de închisoare. Ea a scăzut perioada de doi ani, unsprezece luni și trei zile de detenție provizorie și a fixat perioada rămasă pentru ispășire la patru ani și douăzeci și șapte de zile.

La 1 iulie 1994, curtea de apel din Atena, alcătuită din cinci judecători – s-a pronunțat asupra apelului formulat de Dl Kampanis împotriva hotărârii nr. 232/92 – a calificat infracțiunile ca delict și a redus pedeapsa la doi ani și șase luni de închisoare, din care a scăzut durata detenției provizorii și închisoarea care a urmat (30 ianuarie – 5 mai 1992). În fine, ea a considerat că Statul nu este obligat să acorde despăgubiri reclamantului pentru perioada suplimentară în timpul căreia el fusese privat de libertate.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

A. Constituția

31. În termenii articolului 6 § 4 din Constituția din 1975,

„Durata maximală a detenției provizorii, care nu trebuie să depășească un an pentru crime și șase luni pentru delict, este fixată de lege. În cazuri cu totul excepționale, aceste durate maxime pot fi prelungete cu trei și, respectiv, șase luni prin decizia camerei de acuzare competente.”

B. Codul de procedură penală

1. Dispozițiile relative la durata detenției provizorii

32. La epoca faptelor, articolul 287 din codul de procedură penală, care se referă la limitele maxime ale detenției provizorii, prevede:

„1. Dacă în timpul anchetei, detenția provizorie durează șase luni în caz de crimă, sau trei luni în caz de delict, judecătorul de instrucție trebuie să notifice, în următoarele cinci zile și într-un raport motivat, adresat procurorului general de la curtea de apel, motivele pentru care ancheta nu s-a încheiat. Acesta din urmă transmite dosarul procurorului Republicii care îl va deferi camerei de acuzare. După audierea părților sau a consilierilor

lor – convocată cu cel puțin douăzeci și patru ore înainte de deliberare - , camera se pronunță printr-o hotărâre motivată și definitivă asupra prelungirii detenției sau asupra eliberării acuzatului.

2. În toate cazurile și după încheierea anchetei până la adoptarea deciziei definitive, durata maximală a detenției provizorii nu poate depăși, pentru o singură infracțiune, un an pentru crime și șase luni pentru delict. În cazul circumstanțelor excepționale, camera de acuzare, printr-o hotărâre motivată și nesusceptibilă de apel, poate prelungi aceste perioade, printr-o singură ordonanță sau prin ordonanțe succesive, cu șase sau, respectiv, trei luni (...)

Dacă cauza este pendinte în fața unui judecător de instrucție și detenția provizorie trebuie să fie prelungită, în conformitate cu paragraful 1 din prezentul articol, judecătorul de instrucție trebuie, cu treizeci de zile până la expirarea perioadei maximale a acesteia prevăzută în prezentul paragraf, să transmită procurorului republicii dosarul cu un raport care indică motivele pentru care este necesară prelungirea detenției provizorii; procurorul trimite dosarul și raportul împreună cu propunerea sa camerei de acuzare. În toate celelalte cazuri, procurorul competent trebuie, cu cel puțin douăzeci și cinci de zile până la expirarea duratei maximale a detenției provizorii prevăzute în acest paragraf sau înainte de încheierea prelungirii deja ordonate, să prezinte camerei de acuzare o propunere de menținere sau ridicare a detenției.

(...)

6. Orice incertitudine și orice contestare relative la duratele maximale ale detenției provizorii menționate în primul și cel de-al doilea paragraf ale prezentului articol sunt soluționate de camera de acuzare competentă (...) care trebuie să fi convocat acuzatul cu patruzeci și opt de ore înainte. Hotărârea camerei de acuzare este susceptibilă de un recurs în anulare din partea acuzatului sau procurorului.”

Acest din urmă paragraf fusese adăugat prin legea nr. 1897/90 a cărei articol 14 oferă acestui paragraf un efect retroactiv începând cu 24 iulie 1974.

Articolul 287 §§ 1 și 2, așa cum a fost amendat prin legea nr. 2207/94 din 1994, prevede următoarele:

„1. Dacă detenția provizorie durează șase luni în caz de crimă, sau trei luni în caz de delict, camera de acuzare decide, printr-o hotărâre definitivă și motivată, dacă acuzatul trebuie să fie menținut în detenție sau eliberat. Astfel:

a) Dacă ancheta continuă, judecătorul de instrucție trebuie să notifice, în termen de cinci zile înainte de expirarea perioadelor susmenționate și într-un raport motivat, procurorului general de la curtea de apel, motivele pentru care ancheta nu s-a încheiat și să transmită dosarul procurorului de la tribunalul de mare instanță, care îl va comunica în termen de zece zile camerei de acuzare. Cu cel puțin cinci zile înainte de deliberarea acesteia, acuzatul trebuie să fie citat să se prezinte personal sau prin intermediul avocatului său pe care-l va desemna printr-o scrisoare simplă vizată de directorul închisorii. Camera de acuzare se pronunță după ce ascultă acuzatul sau avocatul său, dacă aceștia sunt prezenți, și procurorul. Dacă ancheta este dirijată de un judecător de la curtea de apel în virtutea articolului 29, camera de acuzare a curții de apel este competentă pentru a se pronunța.

b) După încheierea anchetei și în termen de cinci zile până la expirarea perioadei susmenționate, procurorul de la tribunalul în fața căruia trebuie să fie judecată cauza sau procurorul de la curtea de apel (...) trebuie să transmită camerei de acuzare competente conform paragrafului următor, dosarul cu o propunere motivată. În alte cazuri, este aplicabil alineatul a).

2. În toate cazurile și până la adoptarea deciziei definitive, durata maximală a detenției provizorii pentru o singură infracțiune nu poate depăși un an pentru crime și șase luni pentru delict. În cazul circumstanțelor excepționale, aceste perioade pot fi prelungite cu șase și, respectiv, trei luni printr-o hotărâre sau decizie motivată și nesusceptibilă de apel:

a) de către camera de acuzare a curții de apel (...)

b) de către camera de acuzare a tribunalului de mare instanță (...)

dacă ancheta este pendinte în fața judecătorului de instrucție și detenția provizorie trebuie să fie prelungită în virtutea primului paragraf, judecătorul de instrucție trebuie, cu treizeci de zile până la expirarea termenului maximal al acesteia, în conformitate cu acest paragraf, să transmită dosarul procurorului care îl va comunica în termen de cincisprezece zile împreună cu o propunere motivată la camera de acuzare. În toate celelalte cazuri, procurorul competent trebuie, cu cel puțin douăzeci și cinci de zile până la expirarea termenului maximal al detenției provizorii, în conformitate cu acest paragraf sau înaintea încheierii unei prelungiri deja ordonate, să prezinte camerei

de acuzare competente o propunere de menținere sau ridicare a detenției. Pentru surplus, se aplică dispozițiile paragrafului precedent relative la citația de înfățișare a acuzatului, la audierea sa, precum și la cea a procurorului.”

33. Dacă există un cumul ideal între mai multe infracțiuni sau dacă o infracțiune a fost comisă într-o manieră continuă, termenii prevăzuți în articolul 287 sunt calculați pornind de la data primei detenții a acuzatului pentru una din infracțiunile cumulate sau pentru una dintre acțiunile constitutive ale infracțiunii continue (articolul 288). În schimb, în caz de cumul real, durata detenției pentru fiecare dintre infracțiuni este specială și articolul 288 nu se aplică.

34. Când detenția provizorie este prelungită după trimiterea sa în judecată, camera de acuzare competentă poate, la cererea acuzatului sau procurorului, sau chiar din oficiu, să plaseze persoana vizată sub regimul controlului judiciar (articolul 291 § 1).

3. Dispozițiile relative la procedura în fața camerei de acuzare

35. În conformitate cu articolul 306 din codul de procedură penală, deliberările camerei de acuzare nu sunt publice; deciziile sunt luate cu majoritatea voturilor, după audierea și retragerea procurorului (articolul 138).

36. Judecătorul de instrucție trebuie să informeze părțile despre încheierea anchetei și să transmită dosarul procurorului. Părțile pot astfel să-l roage pe acesta din urmă – chiar verbal – să le furnizeze o copie a concluziilor pe care el intenționează să le transmită camerei de acuzare; dacă ele formulează o asemenea cerere, procurorul le convoacă în acest scop într-un termen de douăzeci și patru de ore. De la acest moment, părțile pot cere să se prezinte personal în fața camerei de acuzare. Dacă, în schimb, ele nu doresc să primească o copie, procurorul nu este obligat să facă nici o notificare; concluziile sale sunt totuși păstrate la grefa procuraturii și părțile pot să le cunoască chiar dacă ele au fost trimise între timp la camera de acuzare (articolul 308).

Curtea de casație a considerat că cererea de înfățișare personală trebuie să fie prezentată cel târziu la deliberarea camerei de acuzare pe parcursul căreia procurorul își expune concluziile (Curtea de casație, hotărârile nr. 187/81 și 1813/81).

37. Competența camerei de acuzare, după încheierea anchetei, este reglementată de articolul 309, care prevede:

„1. Camera de acuzare poate: a) să decidă de a nu menține acuzația; b) să oprească definitiv urmărirea penală; c) să suspendeze urmărirea penală dar numai pentru crimele de omucidere voluntară, furt cu violență, extorcare, furt (...) și incendiere voluntară; d) să ordoneze măsuri suplimentare de anchetă și e) să trimită acuzatul în judecată în fața unui tribunal competent.

2. Camera sesizată cu cererea uneia dintre părți trebuie să ordoneze înfățișarea acestora pentru ca ele să furnizeze, în prezența procurorului, orice precizare. Ea poate de asemenea să autorizeze consilierii să prezinte verbal observații relative la cauză. Camera poate de asemenea ordona din oficiu acțiunile menționate mai sus. Ea nu poate respinge o cerere de înfățișare decât pentru motive exacte care trebuie să fie expres menționate în hotărârea sa. În cazul în care ea ordonă înfățișarea uneia dintre părți, camera este obligată să convoace și să audieze și cealaltă parte (...)”

Motivele pentru care camera de autorizare respinge o cerere de înfățișare se referă la puterea discreționară a acesteia și reies din jurisprudență. În calitate de exemplu, Guvernul menționează în memoriul său pericolul perturbării ordinii, riscul evadării sau maltratării acuzatului de către mulțime, imposibilitatea unui transfer rapid, etc. Totodată, majoritatea cererilor de înfățișare (99 % conform unor estimări) este respinsă pe motiv că acuzatul a avut ocazia să-și desfășoare suficient argumentele în apărare în memoriul său. Cu toate acestea, se admite ca o respingere nemotivată sau tacită să antreneze nulitatea sa absolută conform articolului 171 § 1 d).

38. Camera de acuzare trimite acuzatul în judecată când consideră că există probe destule de serioase, care ar permite susținerea unei acuzații pentru o infracțiune determinată (articolul 313). În același timp ea se pronunță asupra necesității de prelungire sau rîdare a detenției, în cazul în care acuzatul se află în detenție (articolul 315 § 1).

3. Hotărârea nr. 334/1982 a curții de apel din Atena

39. În hotărârea sa nr. 334/1982, la care s-a referit procurorul în rechizitoriile sale din 5 februarie 1991, prin care a fost respinsă cererea de înfățișare a reclamantului (paragraful 22 de mai sus), curtea de apel a considerat:

„ (...) dreptul acuzatului de a solicita înfățișarea sa în fața camerei de acuzare în scopul prezentării explicațiilor există (...), înainte de încheierea anchetei și până la adoptarea deciziei definitive, doar în cazuri special prevăzute de lege cum ar fi cel al verificării duratei detenției provizorii (articolul 287 din codul de procedură penală). Prin urmare, o cerere de înfățișare personală a acuzatului care se referă la ridicarea detenției sale provizorii sau la plasarea sa sub regimul controlului judiciar nu este admisibilă; ea cu atât mai mult nu era permisă în baza legislației precedente (...) dacă o cameră de acuzare se pronunță asupra unei cereri de eliberare (...). Aceasta ține mai particular a) de titlul în baza căruia este plasat articolul 309 din codul de procedură penală, mai exact, „Competența camerei de acuzare după încheierea anchetei”, b) de poziția paragrafului 2 al acestui articol imediat după paragraful 1 care enumeră cazurile în care camera de acuzare se pronunță asupra fondului cauzei, c) de faptul că pe când înfățișarea acuzațiilor sau a consilierilor lor este prevăzută de articolul 287 – care reglementează chestiunile de durată maximală a detenției provizorii -, ea nu este prevăzută de articolele 284, 285, 286 și 291 (...), și d) de finalitatea articolului 309 § 2 (...) care acordă părților posibilitatea de a prezenta într-o modalitate contradictorie în fața camerei de acuzare explicații și precizări cu privire la cauza litigioasă; or, această posibilitate este concepută doar dacă o cameră de acuzare este chemată să se pronunțe asupra fondului cauzei; o discuție contradictorie în fața acesteia referitoare la subiectul unei cereri de înlocuire a detenției provizorii cu plasarea sub controlul judiciar este cu atât mai mult de neconceput (...). În aceste condiții, apelul litigios nu este legal și trebuie să fie respins ca inadmisibil.”

PROCEDURA ÎN FAȚA COMISIEI

40. Dl Kampanis a sesizat Comisia (plângerea nr. 17977/91) la 7 martie 1991. Invocând articolul 5 §§ 1 și 3 din Convenție, el pretindea că detenția sa provizorie era ilegală și a depășit un „termen rezonabil”. El pretindea pe deasupra o încălcarea a principiului egalității armelor în fața camerei de acuzare a curții de apel, fapt ce a adus atingere dreptului său la recurs în fața unui tribunal, garantat de articolul 5 § 4.

41. La 5 mai 1993, Comisia a acceptat plângerea reclamantului, în măsura în care se referea la procedurile în fața camerei de acuzare care se încheiasă după 7 septembrie 1990, și a respins plângerea pentru surplus.

În raportul din 11 ianuarie 1994 (articolul 31), ea menționa, în unanimitate, o încălcare a articolului 5 § 4, în ceea ce privește procedura relativă la cererea de eliberare din 30 ianuarie 1991.

Textul integral al avizului său este anexat la prezenta hotărâre.*

CONCLUZIILE PREZENTATE CURȚII

42. În memoriul său, Guvernul invită Curtea

„să respingă plângerea D-lui S. Kampanis (...) și să decidă că reclamantul nu a fost victima unei încălcări a articolului 5 § 4 din Convenție”.

* *Nota grefierului:* din considerente de ordin practic, el nu există decât în versiunea tipărită (volumul 318-B din seria A a publicațiilor Curții), dar oricine îl poate obține la grefă.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA OBIECTUL LITIGIULUI

43. În decizia sa cu privire la admisibilitatea cererii, Comisia a acceptat plângerea Dlui Kampanis în baza articolului 5 §4 din Convenție în măsura în care se referea la procedurile în fața camerei de acuzare a curții de apel care s-au încheiat după 7 septembrie 1990. Totodată, nici în această decizie, nici în avizul său ea nu a examinat plângerea relativă la cererea de eliberare formulată de către reclamant la 18 septembrie 1990 (paragraful 19 de mai sus) și deci după data menționată mai sus.

44. Investită cu jurisdicție deplină în limitele cazului cu care a fost sesizată, Curtea dispune în special de competența de a cunoaște orice chestiune de fapt care survine pe parcursul examinării litigiului; ea rămâne liberă de a aprecia personal constatările din raportul Comisiei și, după caz, de a se îndepărta de ele, în lumina tuturor elementelor pe care le posedă sau pe care le va obține dacă va fi necesar (vezi, printre altele, hotărârea Kraska c. Elveției din 19 aprilie 1993, seria A nr. 254-B, pag. 47, § 22).

45. Or, Curtea constată că, în cererea sa către Comisie, Dl Kampanis s-a plâns de totalitatea procedurilor care îl vizau în termeni generali fără a le deosebi una câte una. Pe deasupra, din dosarul din fața Curții nu reiese că el a însoțit cererea sa de eliberare din 18 septembrie 1990 cu o cerere de înfățișare personală.

Prin urmare, nu este necesar de a examina din oficiu acest aspect al cererii.

II. CU PRIVIRE LA ÎNCĂLCAREA PRETINSĂ A ARTICOLULUI 5 § 4 DIN CONVENȚIE

46. Reclamantul a invocat articolul 5 § 4 din Convenție, care prevede:

„Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau detenție are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității detenției sale și să dispună eliberarea sa dacă detenția este ilegală.”

47. Conform jurisprudenței Curții, posibilitatea pentru un deținut „de a fi audiat personal sau, după necesitate, prin intermediul unei anumite forme de reprezentare” figurează în unele cazuri printre „garanțiile fundamentale de procedură aplicate în materie de privațiune de libertate” (hotărârea Sanchez-Reisse c. Elveției din 21 octombrie 1986, seria A nr. 107, pag. 19, § 51). Acesta este în particular cazul când înfățișarea deținutului poate fi considerată ca modalitatea de a asigura respectarea egalității armelor, una din principalele apărări indispensabile pentru un proces cu caracter judiciar în viziunea Convenției.

48. Reclamantul a ales o încălcare a acestei egalități a armelor în fața camerei de acuzare a curții de apel din Atena. Ea rezulta în refuzul de a-i permite să se înfățișeze personal în fața acestei jurisdicții în timp ce procurorul a fost audiat.

49. Curtea subliniază că pot fi luate în considerare doar trei cereri de înfățișare: prima, prezentată de Dl Kampanis la 18 decembrie 1990 cu ocazia procedurii relative la trimiterea sa în judecată (paragraful 23 de mai sus); cea de-a doua și a treia formulate la 30 ianuarie și la 29 martie 1991, împreună cu cererile de eliberare (paragrafele 20 și 25 de mai sus).

Pentru a cerceta dacă reclamantul în realitate a fost afectat de situația de care se plânge, ea trebuia să țină cont de starea cauzei la momentul relevant și de cererile anterioare de eliberare.

A. Cererea din 18 decembrie 1990

50. Curtea menționează că, în virtutea articolului 309 § 2 din codul de procedură penală, înfățișarea acuzatului este un drept al său, dacă acesta îl reclamă (paragraful 37 de mai sus). Pentru a fi admisibilă, o asemenea cerere trebuie să fie prezentată din momentul în care acuzatul primește o copie a concluziilor procurorului sau ia cunoștință cu ele personal la grefa procuraturii și cel târziu cu ocazia deliberării camerei de acuzare pe parcursul căreia procurorul își desfășoară concluziile (articolul 308 și jurisprudența Curții de casație – paragraful 36 de mai sus).

51. Or, în speță, reclamantul cerea înfățișarea sa la 18 decembrie 1990 pe când procurorul a fost audiat la 17 septembrie 1990. Camera de acuzare a menționat corect acest lucru în hotărârea sa din 26 februarie 1991 (paragraful 24 de mai sus).

Curtea consideră că DI Kampanis, deoarece nu a respectat termenii fixați de legislația națională în această materie, nu se poate plânge de un atentat la principiul egalității armelor în ceea ce privește această procedură.

B. Cererea din 30 ianuarie 1991

52. Guvernul afirmă că respingerea cererii din 30 ianuarie 1991 de către camera de acuzare era pe deplin justificată și nu aducerea atingere drepturilor reclamantului; acesta desfășurându-și detaliat argumentele în scris, încât nu mai era necesară o clarificare orală. Mai mult decât atât, acestea din urmă trebuiau considerate ca părți constitutive ale unui tot întreg deoarece toate aveau un obiect comun și se întemeiau pe aceleași fapte și aceleași argumente.

53. Curtea constată că DI Kampanis a solicitat la 30 ianuarie 1991 audierea sa pe când după 11 iunie 1990, ancheta era încheiată și după 5 septembrie 1990 dosarul era în fața camerei de acuzare, care trebuia să se pronunțe în scurt timp atât asupra trimerii reclamantului în judecată, cât și asupra menținerii sau ridicării detenției sale (paragrafele 15 și 38 de mai sus).

Articolul 309 § 2 din codul de procedură penală acordă acuzatului posibilitatea de a furniza precizări orale în fața camerei de acuzare (paragraful 37 de mai sus). Jurisprudența jurisdicțiilor din Grecia – pe care le-a respectat procurorul când a cerut respingerea cererii litigioase – precizează că o asemenea înfățișare poate fi concepută doar dacă jurisdicția se pronunță asupra unuia dintre cazurile menționate în paragraful 1 al acestui articol sau în cazuri speciale prevăzute de lege, mai exact de articolul 287 din codul de procedură penală (paragraful 39 de mai sus).

În plus, la epocă, când, de fapt, paragraful 1 din articolul 287 permitea înfățișarea acuzatului dacă detenția trebuia să fie prelungită pentru prima dată cu șase luni (pentru crime), paragraful 2 al aceluiași articol, aplicabil în cazul reclamantului, nu conținea dispoziții similare pentru prelungirea ulterioară a aceleiași detenții în cazul circumstanțelor excepționale (paragraful 32 de mai sus). În cererea sa de elibere din 5 iulie 1990 – care se afla în afara ariei de control a Curții -, reclamantul denunța această lacună a legislației grecești, solicitând beneficierea de dispoziția mai favorabilă din paragraful 1 al articolului 287 (paragraful 17 de mai sus).

În continuare, Curtea menționează că paragraful 6 al acestui articol, în vigoare la epoca faptelor, prevedea această posibilitate (paragraful 32 de mai sus). Cu toate acestea, cei înfățișați, interogați

de Curte în timpul audierii, nu au furnizat nici o explicație convingătoare asupra faptului că în speță nu a fost aplicat paragraful 6.

54. Or, procurorul a depus la 5 februarie 1991 în fața camerei de acuzare concluziile sale scrise în care cerea respingerea cererilor Dlui Kampanis de eliberare și de înfățișare personală; el le-a explicat oral a doua zi (paragraful 21 de mai sus). Camera de acuzare a statuat în același sens la 13 februarie (paragraful 22 de mai sus), fără ca reclamantul să fi luat cunoștință de aceste concluzii și fără ca el să le fi putut respinge în scris sau oral.

În cadrul audierii din 21 februarie 1995, delegatul agentului Guvernului a admis, pe de o parte, că codul de procedură penală la această etapă nu acorda acuzatului dreptul de a reclama o copie a concluziilor procurorului sau de a le primi din oficiu și, pe de altă parte, că acuzatul putea cere o copie a procesului-verbal al audierii procurorului după pronunțarea hotărârii camerei.

55. Guvernul susținea totodată că aceste circumstanțe nu erau suficiente pentru a stabili o încălcare a principiului egalității armelor. El a înaintat arumentul că rolul procurorului nu este identic cu cel al unei „părți” la proces dar cu cel al unui organ imparțial având misiunea de a asista judecătoria la descoperirea adevărului și aplicarea legii: după declanșarea acțiunii publice, el nu face decât să furnizeze „contradicția necesară pentru vocea unilaterală a apărării”.

56. Curtea nu poate pierde din vedere faptul că procurorul reprezintă în mod esențial interesele societății în procesul penal. În contextul cererii litigioase, misiunea sa consta în faptul de a sugera camerei de acuzare menținerea în detenție sau eliberarea acuzatului; or, în speță, el întotdeauna a pledat în favoarea prelungirii.

57. Pe de altă parte, Curtea recunoaște că reclamantul a depus, în timpul anchetei și chiar după încheierea acesteia, mai multe cereri de eliberare și numeroase memorii în acest scop. Argumentele sale, majoritatea relative la calificarea infracțiunilor înaintate împotriva lui și la motivele încarcerării sale, erau fără nici o îndoială cunoscute de procuror și camera de acuzare.

Totodată, atunci când formula cererea litigioasă, Dl Kampanis se afla în detenție de douăzeci și cinci de luni și zece zile în virtutea a trei ordonanțe succesive, fiecare dintre care fixând un punct de plecare diferit pentru calcularea detenției sale provizorii; două dintre ele au fost prelungite până la termenul maximal autorizat de Constituție. Or, în cererea sa, el denunța printre altele incompatibilitatea acestei durate cu Constituția și Convenția.

58. În baza acestor argumente, Curtea consideră că egalitatea armelor impunea acordarea reclamantului posibilității de a se înfățișa concomitent cu procurorul pentru a putea răspunde concluziilor sale.

Din cauza că nu a oferit reclamantului o participare adecvată la un proces, a cărui rezultat era determinant pentru menținerea sau ridicarea detenției sale, sistemul juridic grec în vigoare la epocă și cel care a fost aplicat în prezenta cauză nu satisface exigențele articolului 5 § 4.

59. Astfel, a avut loc o încălcare a articolului 5 § 4 în ceea ce privește această procedură.

C. Cererea din 29 martie 1991

60. Curtea menționează din start că camera de acuzare a curții de apel a permis Dlui Kampanis și avocatului său, pe de o parte, să se prezinte în fața sa la 16 aprilie 1991 în prezența procurorului și, pe de altă parte, să depună până la 23 aprilie un memoriu suplimentar (paragraful 26 de mai sus).

61. După exemplul Guvernului și al Comisiei, ea consideră că nu a fost stabilită nici o încălcare a articolului 5 § 4.

III. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 50 DIN CONVENȚIE

62. Conform articolului 50 din Convenție:

„Dacă Curtea declară că decizia adoptată sau măsura ordonată de o autoritate judiciară sau orice altă autoritate a unei Părți Contractante contravine totalmente sau parțial obligațiunilor ce reies din (...) Convenție, și dacă dreptul intern al Părții în cauză nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

În virtutea acestui text, reclamantul pretinde reparația unui prejudiciu și rambursarea costurilor și cheltuielilor.

A. Prejudiciul

63. Reclamantul pretinde că a suferit un prejudiciu material din cauza încarcerării sale – ilegale în opinia lui – pe parcursul perioadei care a depășit cele douăsprezece luni prevăzute de articolul 6 § 4 din Constituție (paragraful 31 de mai sus); el l-a evaluat la 21 milioane drahme bazându-se pe salariile pe care trebuia să le primească în această perioadă în calitate de președinte-director general al EVO.

Suplimentar el a mai pretins 20 milioane de drahme pentru prejudiciul moral.

64. Guvernul a argumentat în favoarea respingerii pretențiilor Dlui Kampanis.

65. Cât privește delegatul Comisiei, el nu și-a exprimat opinia.

66. Curtea nu a observat nici o legătură de cauzalitate între încălcarea articolului 5 § 4 din Convenție și prejudiciul material pretins.

Referitor la prejudiciul moral, ea consideră că constatarea încălcării constituie o satisfacție echitabilă suficientă.

B. Costuri și cheltuieli

67. Reclamantul a solicitat rambursarea costurilor și cheltuielilor suportate în cadrul proceselor desfășurate în Grecia, apoi la Strasbourg, dar a lăsat fixarea valorii la discreția Curții.

68. Guvernul a declarat să este pregătit să plătească cheltuielile absolut necesare, rezonabile și real expuse de către reclamant cu ocazia cererii de eliberare din 30 ianuarie 1991. Referitor la procedura în fața organelor Convenției, el a subliniat lipsa audierii în fața Comisiei.

69. În baza concluziei sale care figurează în paragraful 59 din hotărâre și jurisprudența sa în această materie, Curtea a hotărât echitabil să acorde reclamantului 1 400 000 drahme.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea articolului 5 § 4 din Convenție în ceea ce privește procedura relativă la cererea de eliberare din 30 ianuarie 1991;

2. *Hotărăște* că nu a avut loc încălcarea articolului 5 § 4 din Convenție în ceea ce privește procedurile relative la cererea din 18 decembrie 1990 în contextul procesului de trimitere în judecată și la cererea de eliberare din 29 martie 1991;
3. *Hotărăște* că prezenta hotărâre constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă în ceea ce privește prejudiciul moral pretins;
4. *Hotărăște* că Statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni, 1 400 000 (un milion patru sute de mii) drahme pentru costuri și cheltuieli;
5. *Respinge* cererea de satisfacție echitabilă pentru surplus.

Alcătuită în franceză și engleză, apoi pronunțată în ședință publică la Palatul Drepturilor Omului, la Strasbourg, la 13 iulie 1995.

Semnat: Rolv Ryssdal
Președinte

Pentru Grefier
Semnat: Vincent Berger
Șef de diviziune
la grefa Curții